

emcdda.europa.eu

MEDEDELING

Wolfgang Götz, Directeur **Europees Waarnemingscentrum voor drugs en drugsverslaving**

Bij de publicatie van het
Jaarverslag 2006 over de stand van de drugsproblematiek in Europa
Embargo: 11.00 Brusselse tijd – 23.11.2006

Met het in gang zetten van de nieuwe EU-drugsstrategie 2005–2012 heeft Europa een belangrijke stap voorwaarts gezet in haar aanpak van de drugsproblematiek. De strategie en het huidige actieplan (2005–2008) zijn concrete voorbeelden van de toenemende consensus die tussen lidstaten bestaat. Zij benadrukken hun gemeenschappelijke inzet voor samenwerking en gezamenlijk optreden. De eensgezindheid gaat echter nog verder. Hoewel de landen elk hun eigen nationaal beleid mogen blijven voeren en er nog altijd duidelijke verschillen in aanpak zijn — die een levendig Europees debat opleveren — zijn verschillen in uitgangspunten veel moeilijker te vinden. Over het geheel genomen kan worden vastgesteld dat de landen hoe langer hoe meer dezelfde koers gaan varen.

Inmiddels plaatsen nagenoeg alle Europese landen hun beleidsinitiatieven binnen alomvattende nationale drugsstrategieën en -actieplannen. In een uitvoerige analyse van het drugsbeleid signaleren wij een verbreding van de reikwijdte van deze strategieën zodat deze behalve illegale drugs ook legale verslavende stoffen, zoals alcohol, tabak en geneesmiddelen, omvatten ⁽¹⁾. Ruim tweederde van de in dit overzicht opgenomen landen noemt beide soorten stoffen expliciet in hun beleidsdocumenten inzake drugs of verwijzen naar legale middelen in verband met preventie en behandeling. Dit is onmiskenbaar een wenselijke ontwikkeling nu het gebruik van meerdere legale en/of illegale stoffen ('polydrugsgebruik') zich steeds duidelijker aftekent binnen de Europese drugscultuur.

Het EWDD staat nu voor de uitdaging een veel breder spectrum aan middelen te monitoren dan een jaar of tien geleden. De variatie aan problemen met stimulerende middelen en polydrugsgebruik waar instellingen voor verslavingszorg mee geconfronteerd worden is groter dan ooit. Daarnaast maken zij melding van een aanzienlijke overlap tussen drugs- en alcoholproblemen. De dringende noodzaak om adequate maatregelen en initiatieven te ontwikkelen voor de complexiteit en veelzijdigheid van de huidige drugsproblematiek loopt als een rode draad door het verslag van dit jaar. Vooral het polydrugsgebruik stelt monitoringsystemen op de proef omdat deze voorheen gericht waren op het enkelvoudige gebruik van stoffen. De ontwikkeling van nieuwe methodologieën om dit gebruikspatroon te doorgronden moet in de toekomst hoog op onze agenda staan, willen we tegemoet kunnen komen aan de hulpvraag van het groeiend aantal mensen die met problemen kampen vanwege het polydrugsgebruik.

Naast het monitoren van de actuele situatie behoren ook het signaleren van nieuwe drugs en het vooruitlopen op toekomstige bedreigingen voor de volksgezondheid tot onze kerntaken. Meestal vinden nieuwe vormen van drugsgebruik in eerste instantie ingang bij enkele personen, in kleine groepen of in bepaalde gebieden of sociale settings. Wij beogen nieuwe stoffen en opkomende trends in een vroeg stadium op te merken, vóór ze kunnen uitgroeien tot grootschalige problemen.

In 2005 werden via ons systeem voor het vroegtijdig signaleren van trends (*early-warning system/EWS*) in totaal 14 nieuwe psychoactieve stoffen officieel voor het eerst aan het EWDD en Europol gemeld ⁽²⁾. In dat verband was de opkomst en snelle verspreiding van de nieuwe stof mCPP — 1-(3-chlorophenyl)piperazine — een belangrijke ontwikkeling. Lidstaten zijn deze stof op grotere schaal op het spoor gekomen dan welke andere nieuwe psychoactieve stof dan ook sinds in 1997 met het waarschuwingssysteem werd begonnen.

Binnen een jaar dook mCPP in 20 EU-lidstaten op, alsmede in Roemenië en Noorwegen. Het werd dikwijls op de markt gebracht als een 'nieuw soort ecstasy'. Dit is een voorbeeld van hoe producenten van illegale drugs voortdurend uit zijn op innovatie, in de vorm van nieuwe chemicaliën die aan potentiële gebruikers kunnen worden aangeboden. Het EWS is een belangrijk interventiemechanisme in een proces waarin drugsproducenten uit winstbejag de gezondheid van jonge Europeanen in gevaar brengen.

In 2005 heeft het EWDD bovendien het proefproject E-POD (*European Perspectives on Drugs*) gelanceerd, dat erop gericht is opkomende drugstrends in Europa te ontdekken, te volgen en er inzicht in te krijgen ⁽³⁾. In het eerste rapport ⁽⁴⁾ in het kader van dit project werd erop gewezen dat de beschikbaarheid en het gebruik van hallucinogene paddestoelen (*'magic mushrooms'*) sinds de jaren negentig lijkt te zijn toegenomen. Door zich op deze wijze te richten op specifieke middelen, zal E-POD functioneren als een pan-Europese radar voor de laatste trends op het terrein van drugs en zal het landen helpen snel en effectief te reageren op het gebruik ervan en de gezondheidsrisico's die ermee gepaard gaan.

Tot slot over methamfetamine, een drug die wereldwijd ernstige volksgezondheidsproblemen oplevert. In Europa beperken de problemen in verband met deze drug zich nog tot slechts enkele landen, maar het afgelopen jaar hebben meer EU-landen inbeslagnames gerapporteerd, waarmee de noodzaak van een intensieve monitoring van risicogroepen duidelijk is aangetoond.

Dit brengt mij op het voorstel uit 2005 van de Europese Commissie om de oprichtingsmissie van het EWDD te herzien, opdat het beter is opgewassen tegen deze nieuwe uitdagingen. Zo wordt in de herziene verordening gesteld dat het waarnemingscentrum aandacht moet besteden aan nieuwe methoden van drugsgebruik, in het bijzonder polydrugsgebruik en met inbegrip van het gebruik van combinaties van legale en illegale psychoactieve stoffen.

In het wereldwijde debat over het drugsprobleem wordt veel gesproken over de noodzaak van een evenwichtig en 'evidence based' aanpak van drugs. In Europa worden deze woorden wellicht meer dan elders in de praktijk gebracht. De nieuwe drugsstrategie van de Europese Unie en het bijbehorende eerste actieplan berusten op onderlinge overeenstemming tussen de lidstaten om zowel het aanbod als de vraag terug te dringen. Ook is men het uitdrukkelijk eens over het belang informatie te verzamelen en te delen, goede praktijkvoorbeelden (*best practices*) te verspreiden, en de noodzaak om moeilijke keuzen over de vraag met welke acties de belangen van burgers het meest gediend zijn, te baseren op wetenschappelijk bewijs. De Europese Commissie zal bij haar evaluatie van het huidige actieplan, samen met het EWDD, ook precies dit type bewijs gebruiken.

De drugsstrategieën en actieplannen die de EU de afgelopen jaren heeft gehanteerd, zijn de nationale autoriteiten van dienst geweest, hebben binnenlands beleid een meerwaarde gegeven en hebben geleid tot een sterkere en eensgezindere Europese aanpak van drugs. Het EWDD streeft ernaar om goed ingelichte beleidsvorming te vergemakkelijken door een objectieve en strikt wetenschappelijke analyse te geven van de informatie over drugs die in Europa beschikbaar is.

De problemen die drugsgebruik opleveren voor individuele Europeanen, hun naasten en de samenleving waarin zij leven, kunnen gemakkelijk moedeloos maken. We kunnen echter optimistischer zijn over het feit dat we vandaag de dag in Europa niet alleen een beter inzicht hebben in de situatie, maar ook een dialoog voeren over drugs die rationeler, meer open en beter onderbouwd is dan ooit tevoren.

(¹) Speciale kwestie: 'EU drug policies: extended beyond illicit drugs?' <http://issues06.emcdda.europa.eu>

(²) Opererend onder Besluit 2005/387/JBZ van de Raad van 10 mei 2005 inzake de uitwisseling van informatie, de risicobeoordeling en de controle ten aanzien van nieuwe psychoactieve stoffen (*Publicatieblad*, L 127, 20.5.2005).
Zie ook: <http://www.emcdda.europa.eu/?nnodeID=17869>

(³) Opgezet in het kader van het EU-drugsactieplan, waarin wordt opgeroepen tot het "zorgen voor duidelijke informatie over nieuwe trends en patronen op het stuk van drugsgebruik en drugsmarkten".

(⁴) 'Hallucinogenic mushrooms: an emerging trend case study' <http://www.emcdda.europa.eu/?nnodeid=7079>